

heden ved den er, at Bedriftsraadet som Regel staar som en Art Arbejderrepræsentation, som nok er knyttet til den enkelte Virksomhed, men som i øvrigt ikke skiller sig fra Arbejdernes almindelige Fagforeninger, de almindelige bestaaende Kamporganisationer, og som fører sine Forhandlinger for sig og derpaa melder sig hos Fabriksheren med sine Krav og sine Klager, hvorpaa han forhandler dem med Administrationen, og det hele saa fører til en Forhandling af den sædvanlige Art mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Den Form, som kendes i England, og som ad privat Vej i stort Omfang er anvendt i Amerika, er den, at der fra Bedrifternes Ledelse og Arbejderne nedsættes et Fællesudvalg, hvor alle de Spørgsmaal, som interesserer de to Parter, behandles paa Forhaand i Fællesskab, saaledes at hver har Lejlighed til at fremføre sine Synspunkter, og hvor man derfor føler sig som gensidige Medarbejdere mere end som to modsatte Lejre. Denne Form tror jeg, det vilde være ønskeligt, om man enten ad Frivillighedens Vej eller eventuelt ved Hjælp af Lovgivning kunde fremme for de større Bedrifters Vedkommende her i Danmark.

Det vil imidlertid ikke være gjort med, at der findes et Udvalg, som kan træde opmuntrende til og tilrettelægge Virksomheden, Ordningen af dette System; der maa utvivlsomt, som Forholdene er i Øjeblikket, stærkere Opmuntringsmidler til, hvis en Bevægelse i denne Retning nogenlunde hurtigt skal kunne faa Betydning. Og her har vi for vort Vedkommende peget paa, at man eventuelt overfor Virksomheder, der antog denne efter vor Mening samfundsnyttige Form i Modsætning til den nu bestaaende, kunde foretage visse Lempelser i en bestemt Beskatning, over hvilken der meget hyppigt klages fra de store Virksomheders Side. Det er Selskabsbeskatningen, jeg her tænker paa. For Storbedrifter med store Indtægter er det ganske betydelige Beløb, der her ydes, og det er da vor Tanke, at denne Selskabsbeskatning skulde kunne nedsættes i et Forhold, der svarede til det Omfang, i hvilket man giver Virksomhedens Arbejdere Aktier, i hvilket Arbejderne i Virksomheden har erhvervet Aktier, eller i Forhold til den Andel i Udbyttet, som tilfalder Arbejderne, og endelig har vi tænkt os en yderligere Nedsættelse i saadanne Tilfælde, hvor Arbejdernes Erhvervelse af Aktier er naaet til at udgøre over 40 pCt. af det samlede Aktiebeløb. Men ved Siden af denne Skattelempe er det vor Opfattelse, at det ikke mindst i den nuværende Situa-

tion kunde virke til Fordel for et saadant System og til Fremme af Erhvervslivet i det hele i Danmark, om der stilledes til Raadighed en Understøttelse eller en Hjælp, hvad man vil kalde det, fra Statens Side i Form af Laan eller Garanti for Laan til Virksomheder, der indførte en Ordning af denne Beskaffenhed. Det kan jo ikke betvivles, at en af de store Vanskeligheder ved at faa mange Virksomheder i Gang i Øjeblikket, er Vanskeligheden ved at skaffe sig de nødvendige Kreditmidler paa taalelige Vilkaar. Vi foreslaar her at stille til Raadighed for saadanne Virksomheder 5 Mill. Kr. til Laan og 5. Mill. Kr. til Garanti for Laan under lignende Vilkaar som ved Oprettelsen af Statshusmandsbrug. Den Form, som anvendes ved Oprettelsen af Statshusmandsbrug, har jo faaet en overordentlig vidtrækkende Betydning for Udviklingen i Danmark; den kan ikke uden videre overføres paa disse Forhold her, men hvis det blev muligt ved en tilsvarende Støtte fra Statens Side at gennemføre en Bevægelse af lignende Art indenfor vore Storbedrifter, er det min Opfattelse, at det foren sund Samfundsudvikling i Danmark vilde faa en ikke mindre Rækkevidde, end den Bevægelse, som knytter sig til Udviklingen af Husmandsbrugene, har faaet gennem den Lovgivning, som danner Grundlaget derfor. Der er jo ikke Tale om, at en saadan Bevægelse kan gennemføres med et Slag, og det er heller ikke sket for Statshusmandsbrugenes Vedkommende, det, som er foregaaet der, har været en gradvis Udvikling, en gradvis Overgang fra forældede Ejendomsformer til nye Ejendomsformer, der svarer til Nutidens Produktionsforhold. Og det er en tilsvarende gradvis Udvikling, vi gennem det foreliggende Lovforslag ønsker at fremme.

Tanken er jo ikke uprøvet. Mange Steder rundt i Verden har den været ført ud i Livet og med betydelige Resultater. Naar et Udvalg maatte blive nedsat, vil det utvivlsomt kunne faa til Raadighed det omfattende Materiale til Belysning af disse Forhold, som Arbejdscommissionen har indsamlet, og som foreløbig ligger dødt hen. Jeg skal ikke skildre de forskellige Former, man har anvendt, eller den Betydning, Bevægelsen har faaet i andre Lande. Jeg skal kun nævne, at den først er traadt frem med Styrke og Betydning i Frankrig allerede i 40erne af forrige Aarhundrede, i England i 60erne og i de Forenede Stater noget senere. Ogsaa andre Steder er der gjort en Række Forsøg, men det er i disse 3 Lande, Bevægelsen hidtil har haft den største Betydning. Og de Tilfælde, der er Tale om, er